

CHANCE FOR NY IDENTITET?

Johnny har i en lang periode af sit liv haft et stort alkoholmisbrug og er kendt for dette i lokalmiljøet. Han har haft kontakt til socialpsykiatrien i flere år og har kæmpet en sej kamp for at komme fri af sit misbrug og har opnået store fremskridt. Da han en dag er på indkøb i det lokale supermarked, bliver han beskyldt for at have stjålet en pose slik, som han har glemt at lægge på båndet, men i stedet har posen hængende halvt ud af lommen. Netop den dag har han drukket, men har en fredelig adfærd.

Butiksbestyreren vælger at smide Johnny ud af butikken og meddeler ham, at han har forbud mod at komme i butikken mere som kunde, hvilket ærgrer Johnny meget, da han ikke længere er så mobil, og der er lang vej til andre indkøbsmuligheder.

Nu har Johnny i en lang periode været ædru og har forsøgt på en positiv måde at tage kontakt til butiksbestyreren, der dog afviser ham med udsagnet: "Folk som dig kender vi alt for godt!" Johnny appellerer derfor til sin kontaktperson, Peter, med spørgsmålet om, hvad han kan gøre for at få andre til at se ham som det menneske, han er nu: "Hvad kan jeg gøre for at slippe af med andres opfattelse af mig som en, der kun er en drukkenboldt?"

Refleksionsspørgsmål:

- Hvad tænker I umiddelbart om Johnnys situation?
- Har I selv været i en lignende situation? Hvordan tacklede I det?
- Hvad tænker I, at Peter kan svare Johnny? Hvilke muligheder har Johnny for at få en ny chance?
- Hvordan kan Johnny blive hjulpet til et mere positivt selvbillede?

SELVSTIGMATISERING

Lone har kæmpet med angst i mange år. Den nære familie gør mange forsøg på at tilpasse sociale arrangementer efter Lone. De rykker rundt på fødselsdage, så hun kan komme. Men Lone har brug for forståelse for, at hvis hun kommer forbi en time, så er det sådan, og hvis hun ikke kommer, er det fordi hun ikke kan magte mere, selvom familien gør så meget for at tilpasse sig hende. Når det er ekstra svært – griber hun ofte til at ringe op og fortælle at hun har fået et maveonde eller en forkølelse, så hun desværre ikke kan komme alligevel.

Lones far fylder 70 år i nær fremtid, og han ønsker at markere det med en stor fest, hvor han samler familie og venner og har sendt skriftlige invitationer ud. Da Lone næste gang får besøg af sin hjemmevejleder, fortæller hun, at hun har behov for at få talt om, hvordan hun kan undgå at skuffe sin far ved at melde fra – også fordi hun faktisk gerne vil opleve at være med til hans fest.

Refleksionsspørgsmål:

- Hvad tror I, at situationen betyder for Lone?
- Har I selv været i en lignende situation? Hvordan tacklede I det?
- Hvilke gode råd vil I give hjemmevejlederen?
- Hvilke gode råd vil I give Lone?

AUTONOMI?

Birgitte er uddannet pædagog, men gik for flere år siden ned med en alvorlig depression, hvor hun måtte stoppe med at arbejde. Det var svært for hende at erkende, at hun var syg og havde brug for professionel hjælp, indtil hendes kollegaer forlangte, at hun blev sygemeldt. Hun kommer i et socialpsykiatrisk aktivitets- og samværstilbud, hvor hun i samtalerne med medarbejderne gentagne gange er vendt tilbage til, hvor smerteligt et nederlag hun oplevede, at det var for hende. Hun har i den forbindelse været meget tilbøjelig til at fremhæve, at hun har følt sig uretfærdigt behandlet, og at det har gjort hende meget usikker på, hvem hun er, og hvad hun dur til. Medarbejderne har været gode til at opmuntre hende og fremhæve, hver gang der var fremskridt, og Birgitte har turde tage nye initiativer. Medarbejderen Kirsten, som har kendt Birgitte længst, siger en dag: "Faktisk er vi flere, der synes, du har det så godt nu, at vi har talt om, at du ikke behøver ret meget støtte mere, og at du måske oven i købet er parat til at begynde at arbejde lidt igen indenfor dit gamle fag." Birgitte reagerer meget følelsesladet på Kirstens udsagn: "Jamen forstår I da slet ingenting? Det er jo kun, fordi jeg får så meget støtte, at jeg kan udvikle mig. Ved I slet ikke, hvor sårbar jeg er indeni?"

Refleksionsspørgsmål:

- Hvad tror I, at situationen betyder for Birgitte?
- Hvorfor tror I, at Birgitte reagerer, som hun gør her?
- Hvad tænker I om Kirstens håndtering af situationen? Hvordan kunne hun ellers have formuleret sig?

FAGLIGHED

LIGEVÆRD?

Pia er ny bruger i socialpsykiatrien. Hun er lige fyldt 19 år og er droppet ud af gymnasiet i forlængelse af, at hun i flere år har haft store psykiske problemer og været selvskadende. Hun kommer fra en familie, hvor man gerne vil holde facaden og er tilbøjelig til at lægge låg på problemer. Forældrene synes, at Pia i kraft af sin alder bør flytte hjemmefra og må tage konsekvenserne af, at hun ikke har passet sin skole og siger, at deres filosofi er, at man kan, hvad man vil. Kommunen vurderer, at Pia har så store personlige problemer, at hun har behov for at bo i et botilbud. De har kun mulighed for at finde en plads i et botilbud, hvor de andre beboere er en del ældre end Pia, så hun får hurtigt status blandt de andre som "den lille".

I løbet af den første tid gør Pias kontaktperson, Hanne, rigtig meget ud af at skabe trykthed for Pia og hjælpe hende med alle praktiske ting. På et personalemøde bemærker Per, som er kollega til Hanne, at han har observeret, at Pia er blevet mere uselvstændig og afhængig af Hanne på den korte tid, hun har boet på stedet i forhold til de evner, der blev beskrevet, at hun havde, inden hun flyttede ind. "Hvor går grænsen for dig, Hanne, mellem at skabe en god kontakt og overbeskyttelse? Husk nu, at du jo ikke skal være hendes mor."

Refleksions spørgsmål:

- Hvad tror I, situationen betyder for Pia?
- Hvad tænker I om Pers observation og bemærkning?
- Har I selv oplevet at være i en lignende relation? Hvordan håndterede I det?
- Har I forslag til, hvordan Hanne kan give Pia den nødvendige støtte, samtidig med at hun bevarer sin faglighed?

PARANOIA

Laila har været støttekontaktperson i mange år og har stor erfaring med at komme i brugernes hjem. Hun har altid prioriteret at tage snakken med brugerne og lave sin dokumentation, når hun var tilbage på aktivitetsstedet. Hun har sammen med brugerne arbejdet med handleplaner men med en meget individuel tilgang. Kommunen indfører nye retningslinjer omkring dokumentation, som indebærer, at alle medarbejdere skal anvende en elektronisk registrering og tildeler alle medarbejdere en computer, som det forventes, man tager med ud til brugerne. Signalet er, at det skal være med til at sikre, at der sker dokumentation, men også at brugeren har mulighed for at følge med i, hvad der bliver skrevet om vedkommende.

Laila er gennem længere tid kommet hos Jens, som lider af paranoid skizofreni, og som flere gange har været truende overfor naboer, hvis de påtaler, at han stiller sække med skrald i opgangen, eller at han larmer om natten ved at spille høj musik, trampe rundt i lejligheden, flytte rundt på møblerne mm.

Da Laila næste gang er hos Jens, tager hun i forlængelse af deres samtale computeren frem med ordene: "Den siger kommunen, at jeg skal skrive ned i, hvad vi har snakket om." Jens bliver vred og siger: "Er det nu meningen, at alle skal kunne læse om mig? Er der også kamera i, så du filmer mig, og gps så man kan overvåge, hvor jeg er?" Laila forsøger at berolige Jens ved at sige, at der jo dybest set ikke er så stor forskel på det, hun skal skrive nu, og det hun normalt har skulle skrive, når hun kom tilbage fra sine besøg. Jens bliver tydeligt anspændt og spørger: "Vil det sige, at alle hele tiden har kunne følge med i, hvad jeg har talt med dig om? Hvis I skal have computer med, så vil jeg ikke have, at I kommer her fra kommunen og blander jer i mit liv."

Refleksionsspørgsmål:

- Hvad tror I, situationen betyder for Jens?
- Hvordan tror I, at I ville reagere i situationen, hvis I var Laila?
- Hvordan kunne Laila have forberedt Jens på den nye måde at dokumentere på?
- Har I selv erfaringer med dilemmaer omkring dokumentation?
- Kan man lave undtagelser fra reglerne om dokumentation? Og hvordan?

KOLLEGIAL UDBRÆNDTHED?

Anita er ny medarbejder i et team af støttekontaktpersoner. Hun har arbejdet i socialpsykiatrien i et par år i andre kommuner men er ny i rollen som støttekontaktperson. Hun oplever, at der er en hård tone blandt medarbejderne, og at der bliver brugt mange slangudtryk om brugerne. Specielt når det gælder Brian, der altid falder nogle negative bemærkninger om, såsom "han kommer sgu aldrig videre", og "man skal tælle sine fingre, når man går ind, og når man går ud hos ham, for han er da blevet ekspert i at udnytte ethvert system".

Efter en måneds tid beslutter ledelsen pga. strukturændringer, at der skal gennemføres en rønde af brugerne i forhold til medarbejdere, og det indebærer, at Anita nu skal være støttekontaktperson for Brian. Under overleveringsmødet siger Anita: "Måske er det meget godt for Brian, at der sker et skift?" Efter afslutning af mødet siger Brians forrige støttekontaktperson, Pernille, til Anita: "Pas nu på, han ikke manipulerer dig til at tro, at han udvikler sig."

Refleksionsspørgsmål:

- Hvad tænker I om Pernilles kommentar til Anita?
- Hvad tænker I om tonen generelt, når det gælder medarbejdernes omtale af Brian?
- Genkender I noget i situationen fra jeres egen hverdag?
- Hvad er Anitas handlemuligheder?
- Hvordan kan Brian få en ny chance? Har I nogen gode erfaringer eller konkrete forslag?
- Hvordan tror I, Brian oplever sin situation?

SE MENNESKET
BAG DIAGNOSEN

BROBYGNING?

Lisa har haft tilbagevendende perioder med psykisk ustabilitet og har derfor haft mange korte indlæggelser på den samme psykiatriske afdeling. Personalet er søde og rare overfor Lisa, men hun beklager sig til sin støttekontaktperson over, at der aldrig bliver spurgt til, hvilke andre problemer hun har, end de symptomer hun bliver indlagt for. Der er aldrig nogen, der har spurgt hende, hvad det betyder for hendes opfattelse af sig selv, at hun må slås med så mange tilbagefald, hvilke drømme hun har mistet, hvilke forventninger hun har til sit liv, og hvilken behandling hun gerne vil have udover medicinen, som hun oplever ikke slår til alene.

Lisa fortæller sin støttekontaktperson, Christian, at hun måske har behov for en indlæggelse igen og spørger så, om Christian kan gå med hende som bisidder og hjælpe hende med at få bragt sine behov frem for at få talt om sin sygdom i forhold til resten af sit liv.

Christian spørger, om ikke Lisa hellere skal spørge en pårørende, da han er usikker på, om psykiatrien vil acceptere hans deltagelse, da han kommer fra socialpsykiatrien. Det, Christian ikke fortæller Lisa, er, at sidst han var involveret i en udskrivning omkring en anden bruger, endte det i et mundhuggeri, hvor afdelingssygeplejersken sendte ham ud ad døren med bemærkningen, "der er simpelthen for mange amatører ansat i socialpsykiatrien". Han reagerede selv ved at sige, "herinde er I jo kun interesserede i at fylde folk med medicin".

Refleksionsspørgsmål:

- Hvad tror I, situationen betyder for Lisa?
- Hvad tænker I om Christians udfordringer i forhold til at imødekomme Lisas behov?
- Er der noget i situationen, som I genkender fra jeres egen hverdag?
- Har I forslag til handlemuligheder?

SE MENNESKET
BAG DIAGNOSEN

TIDEN LØBER

Lars kommer ned i det socialpsykiatriske aktivitets- og samværstilbud. Han er på samme tid trist og vred efter at have været til tre-måneders opfølgning på jobcentret. Han føler, at han bliver presset, samtidig med at han ikke har fået et konkret tilbud endnu. Hans frustration vokser i løbet af dagen, og han afreagerer overfor personalet og de andre brugere, da han efter frokost smækker med døren, idet han siger: "Alle spilder min tid. Der sker ikke en skid, der bringer mig videre i mit liv. Hvorfor er min tid mindre kostbar end jeres? Som medarbejdere ville I aldrig acceptere at kede jer så meget, som vi gør hernede. Jeg er træt af at være en del af aktiviteter for børnehavebørn!"

Refleksionsspørgsmål:

- Hvad tror I, situationen betyder for Lars?
- Hvordan ville jeres reaktion være, hvis I var en af de andre brugere eller medarbejdere, der var til stede?
- Genkender I noget i situationen fra jeres egen hverdag?
- Har I nogen relevante gode erfaringer?

SE MENNESKET
BAG DIAGNOSEN

ÅBENHED ELLER EJ?

Torben er uddannet revisor men har været udenfor arbejdsmarkedet i 10 år, efter han gik ned med svær stress og efterfølgende depression. Han er det sidste år blevet stadig mere aktiv i aktivitets- og samværstilbuddet, hvor han også har fået mulighed for at hjælpe til med nogle administrative opgaver og har været med til at styre regnskabet for brug af aktivitetsmidlerne. Det har givet ham mod på at få et arbejde, og det er lykkedes via jobcentret at få et fleksjob på 8 timer hos en mindre håndværksmester, hvor han kan gøre brug af sine kompetencer. Virksomheds-ejeren ved kun, at han har gået ned med stress på et tidspunkt og kender ikke detaljerne i hans sygdomsforløb.

Torben glæder sig men tænker også meget på, hvordan han skal håndtere jargonen blandt mændene på arbejdspladsen, hvis han bliver lidt nervøs, og om han skal fortælle åbent, at han har en psykiatrisk diagnose og kan have nogle særlige behov. Han spørger medarbejderen Carsten på aktivitets- og samværsstedet til råds om, hvordan han skal tackle sit dilemma om åbenhed.

Refleksionsspørgsmål:

- Hvad tror I, situationen betyder for Torben?
- Genkender I noget i situationen fra jeres egen hverdag?
- Hvilke tanker synes I Carsten skal gøre sig, hvis han skal give gode råd?
- Hvad ville I anbefale Torben at gøre?

DEM OG OS

PROFESSIONELT VENSKAB?

Peter er kommet i Viggos hjem som hjemmevejleder i flere år. Viggo har det langt bedre nu, end han havde i starten, hvor alt var kaos – både inde i ham selv og overalt i hans lejlighed – og han havde behov for massiv støtte og opbakning for at komme ud af døren til lægebesøg, aktiviteter mv. Viggo har haft stort behov for at fortælle rigtig meget om sig selv som led i at forstå, hvorfor han har haft så svært ved at tackle livet. Han har haft en barsk opvækst, og han har mistet kontakten til sin familie, som han oplever har opgivet ham. Peter oplever, at Viggo, efterhånden som han får det bedre, bliver mere nysgerrig på Peters liv og stiller mange spørgsmål om hans privatliv. Peter fortæller nogle ting om sig selv, men tænker meget over, hvor han skal trække grænsen, hvad der er gavnligt for Viggo, og hvor han selv har behov for at holde fast i den professionelle relation, han har til Viggo. Peter beslutter sig for, at han ved næste besøg hos Viggo vil spørge ham direkte: "Hvad betyder det for dig, at du ved noget privat om mig?"

Refleksionsspørgsmål:

- Hvad tror I, situationen betyder for Viggo?
- Hvilke tanker gør I jer omkring balancen mellem at være personlig og professionel? Har I erfaring med - ligesom Peter vil gøre det - at tale åbent om temaet brugere og medarbejdere imellem?
- Har I andre forslag til, hvordan Peter kunne håndtere situationen?

DEM OG OS

BRUGERINDFLYDELSE

Kommunen skal spare penge, og det betyder, at det lokale bofællesskab også skal spare. På beboermødet er punktet på dagsordenen med en opfordring til, at brugerne og medarbejderne drøfter, hvad de kunne foreslå som mest hensigtsmæssigt. Medarbejderne peger på, at beboerne faktisk får en del af udflugterne og de fælles måltider til en pris, der er meget lav i forhold til, hvad der er de faktiske udgifter og mener, at man enten kan skære ned på niveauet, eller at beboerne skal acceptere en større egenbetaling.

Nogle af beboerne er enige med medarbejderne, men andre foreslår, at man i stedet for sparer løn til en medarbejder og stiller større forventninger til, at brugerne kan klare flere af de praktiske fælles opgaver selv. Beboeren Anders argumenterer med, at det jo også er en del af en recoveryproces og siger "vi skal jo ikke blive boende her for evigt."

Refleksionsspørgsmål:

- Hvad tænker I om den opgave, som brugerne og medarbejderne har fået af kommunen?
- Genkender I noget omkring situationen fra jeres egen hverdag?
- Hvad kunne være næste skridt for beboere og medarbejdere? Har I nogen konkrete forslag?

DEM OG OS

BRUGER TIL BRUGER STEMPLING

Der er et aftenarrangement på det socialpsykiatriske aktivitetssted, hvor brugerne af stedet selv skal lave mad og servere for hinanden. Medarbejderen Anja skal være der til at låse op og lukke af, men aftalen er, at hun skal holde sig så meget som muligt i baggrunden, fordi brugerne har bedt om at få lov at vise, at de sagtens kan tage vare på stedet på egen hånd. Det starter godt, og aftalerne om indkøb er overholdt. Det er Jakob og Anne-Lise, der i dag har opgaven med at lave maden. De har valgt en opskrift, som de ikke har prøvet før, og der går ikke så lang tid, før Jakob mister overblikket og virker stresset. Anne-Lise bliver irriteret på ham og siger: "Hvis du ikke kan klare det og ikke kan styre din ADHD, så må jeg jo bestemme, hvad du skal lave, og så er det jo mig, der står med ansvaret." Jakob smider alt køkkengrejet fra sig og marcherer ud af køkkenet med ordene: "Det er kraftedme altid dig, der bestemmer og kører folk rundt i manegen. Du har jo også nogle særlige borderline-evner til at manipulere for at få det, som du gerne vil have det. Du synes jo ikke, der er andre end dig, der dur til noget." Anja overhører konflikten inde fra opholdsstuen og er i tvivl om, hvor vidt hun nu skal bryde aftalen om, at hun skal holde sig i baggrunden, når brugerne har ansvaret for aftenens forløb.

Refleksionsspørgsmål:

- Hvad tror I, situationen betyder for Jakob og Anne-Lise?
- Hvad ville I gøre, hvis I var i Anjas sted?
- Har I erfaring med situationer, hvor brugere anvender hinandens diagnoser imod hinanden? Og hvordan har I reageret på det?
- Har I nogen gode forslag til, hvordan man kan udvikle en kultur, hvor man ikke stempler hinanden?

DEM OG OS

BRUGERRÅDSMØDE

Der er brugerrådsmøde i det socialpsykiatriske aktivitets- og samværstilbud. To markante brugere af stedet, Niels og Peter, har ved mødets start svært ved at slippe den diskussion imellem dem, som er startet over frokostbordet. Det handler om at de begge er meget enige om, at man med rette kan føle sig diskrimineret og forskelsbehandlet i samfundet, når først man har fået en psykiatrisk diagnose. Niels er aktiv i en brugerorganisation og meget optaget af, at sindslidende nu også er omfattet af FN's handicapkonvention. Han mener bestemt, at psykiatrilovens tvangs-bestemmelser og de særlige straffelovsbestemmelser om personer med psykisk sygdom grundlæggende skal ophæves, fordi de er diskriminerende. Han mener, at man skal gøre oprør og "gå hele vejen" for sine rettigheder. Peter er mere afdæmpet. Han synes, at det må være nok, hvis der bare kunne skabes mere ligestilling i hverdagen – f.eks. at man ikke forhindres i at tegne en forsikring, fordi man har en psykiatrisk diagnose.

Da en af de andre brugere, Birthe, siger til Niels, om ikke han kan dæmpe sig lidt, og at hun synes, at det er ubehageligt, at de begge er så højrostede, begynder Niels at råbe hende ind i ansigtet, at hun bare skal "holde sin åndssvage kæft". Da personalet forsøger at mægle, kalder han en medarbejder for en "skide magtliderlig psykopat".

Refleksionsspørgsmål

- Hvad tror I, situationen betyder for brugerne som gruppe?
- Genkender I noget i situationen fra jeres egen hverdag?
- Hvad tænker I er personalets handlemuligheder?
- Hvad er brugernes handlemuligheder?